

Laudatio LZA Lielās medaļas laureātam Andrejam Ērglim

Kristaps Zariņš, Stenforda universitātes emeritētais profesors

Godājamais Latvijas Zinātņu akadēmijas prezident un akadēmijas loceklis!

Ar lielu prieku apsveicu Profesoru Andreju Ērgli ar Lielo medaļu! Profesors Ērglis šo atzinību ir godam pelnījis, ar saviem ilgstošiem un ļoti nozīmīgiem panākumiem kardioloģijas pētniecībā un veselības aprūpes uzlabošanā. Viņa ietekme ir manāma ne tikai Latvijā un Baltijā, bet arī plašās pasaules malās.

Tāpēc ar prieku nāku palīgā Dainim (prof. Dainis Krieviņš), sniedzot šo *Laudatio* profesoram Andrejam Ērglim.

Ir jau pagājuši vairāk nekā 30 gadi kopš pirmo reizi satiku Andreju Ērgli. Viņš tanī laikā bija jauns kardiologs un apstākļi bija grūti, bet viņam netrūka idejas, enerģija, drosme un spējas. Tajā laikā koronārā angioplastija un stentēšana bija jauna ideja kardioloģijā, kura vēl nebija pielietota Latvijā. Un, kaut gan *Stradiņu* angiogrāfijas aparāts bija vecs, nolietots, un diez cik skaidri nerādīja, Andrejs Ērglis spēja paveikt pirmo koronāro angioplastiju Latvijā. Tas bija liels panākums pirms 30 gadiem. Un tas atvēra durvis uz moderno kardioloģijas attīstību Latvijā. Koronārā sirds slimība ir arvien galvenais nāves cēlonis kā Latvijā, tā arī visā pasaulē. Un Andrejs Ērglis ir bijis vadošs spēks cīņā pret kardiovaskulāram slimībām. Sākot ar jaunu digitālo angiogrāfijas aparatūru un jaunām mazināzīvām ārstēšanas metodēm, Andrejs Ērglis uzlaboja kardioloģijas ārstēšanas standartu un attīstīja Latvijas Kardioloģijas centru. Ar izciliem klīniskiem rezultātiem Latvijas kardiologi piedalās internacionālos zinātniskos pētījumos, novērtē jaunas tehnoloģijas, apmāca kardiologus no visas pasaules, un publicē zinātniskus rakstus augstākā līmeņa medicīnas žurnālos. Latvijas Kardioloģijas centrs šodien ir starp labākiem kardioloģijas centriem Eiropā, un Andrejs Ērglis ir atzīts kā viens no pasaules vadošiem invazīviem kardiologiem. Viņš ir respektēts un iecienīts kā autoritāte visās pasaules malās.

Bet Andreja Ērgļa panākumi nav ierobežoti invazīvā kardioloģijā vien. Viņam ir liela interese un plašs redzējums par jaunām idejām, kuras varētu uzlabot nākotnes medicīnas aprūpi. Un šinī sakarā es gribētu pastāstīt, kā viņa tālredzība veicināja jaunas kardioloģijas diagnostikas metodes attīstību, kurā man ir personīga interese. Mēs Stenforda universitātes laboratorijās bijām attīstījuši matemātisku modelēšanas metodi, kura spēj neinvazīvi definēt koronārās asins plūsmas traucējumus. Šī metode bija bāzēta uz koronārās datortomogrāfijas datiem. Bet diemžēl mēs nespējām ieinteresēt Stenfordas kardiologus, lai novērtē jauno metodi.

Laimīgā kārtā es sastapu Andreju Ērgli kardiologu konferencē San Francisko un parādīju viņam šo metodi. Momentā viņš saprata, ka tā varētu uzlabot neinvazīvo kardioloģijas diagnostiku, un tas varētu nākt par labu kardioloģijas slimniekiem. Lai to pierādītu, viņš mani aicināja uz Rīgu, lai varētu salīdzināt matemātisko modeli ar invazīviem mērījumiem katehizācijas laboratorijā. To mēs arī darījām, un pirms 10 gadiem Andrejs Ērglis bija pirmais pasaulē, kurš salīdzināja šo jauno metodi ar katehizācijas laboratorijas mērījumiem *Stradiņu* slimnīcā. Rezultāti bija labi un tie rādīja, ka neinvazīvā metode ir akurāta un labvēlīga pacientiem, par to Andrejs ziņoja Eiropas

Kardiologu kongresā 2010. gadā Stokholmā. Šis pārsteidzošais ziņojums bija brīnums pasaules kardiologiem.... Kā tas varēja būt, ka Latvija bija pirmā vietā ar šo jauno tehnoloģiju? Es biju ļoti lepns, ka ziņojums nāca no Latvijas!

Pašlaik šī neinvazīvā diagnostika tiek pielietota ikdienas klīniskajā praksē Eiropā, Anglijā, Amerikā, Kanādā un Japānā. Liels paldies, Andrej... Tu biji pirmais, kurš redzēja, ka šī tehnoloģija varētu būt vērtīga sirds slimniekiem, un pareģoji “paradigmas maiņu koronārās sirds slimības izpratnē” ar rakstu Latvijas Ārsta žurnālā jau 2012. gadā.

Paldies, Andrej, par visu, ko Tu esi darījis sirds asinsvadu slimnieku labā! Tu esi uzlabojis kardiovaskulāro ārstēšanu Latvijā, ietekmējis kardioloģijas zināšanas nozīmīgā veidā un cēlis Latvijas tēlu pasaulē.

Ar lielu cieņu es apsveicu Andreju Ērgli kā Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielās medaļas laureātu!

2020. gada 26. novembrī